

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Олена ГРИБАНОВА

09 2023

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО
З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ГАЛУЗІ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: 01 освіта / педагогіка

спеціальності: 013 початкова освіта

освітньо-професійної програми: початкова освіта

Укладач: Людмила ЧУЙКІНА

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії початкової
та дошкільної освіти
Протокол № 1 від “29” серпня 2023
Голова ЦК

(підпис)

Юлія ТИМОШЕНКО
(ініціали, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від “07” вересня 2023
Заступник директора з НМР

(підпис)

Альона ХОДАКОВСЬКА
(ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань Освіта / Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна/вибіркова	
Загальна кількість годин – 90 годин	Спеціальність 013 Початкова освіта (шифр і назва)	Рік підготовки: 3	
		3 -й	VI семестр
	Освітньо-професійна програма <i>Початкова освіта</i>	Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 2 год.	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	14 год.	
		Практичні, семінарські	
		30 год.	
		Самостійна робота	
		46 год	
		Вид контролю: диференційований залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою викладання мистецької галузі» є підготовка здобувачів освіти до використання сучасних педагогічних технологій та авторських навчально-виховних систем на уроках мистецького циклу, теоретична і методична підготовка студентів до викладання предмету “Мистецтво” у початковій школі, ознайомлення з образотворчим мистецтвом з методикою навчання; оволодіння предметно-практичними та технологічними вміннями у керівництві художньо-практичною діяльністю учнів в початковій школі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою викладання мистецької галузі» є створення умов для забезпечення високої художньої освіченості студентів, формування творчого мислення, розвиток творчих здібностей, забезпечення умов для їх реалізації.

Програма ґрунтується на оволодінні здобувачами освіти особистісно орієнтованого і компетентнісного підходів до організації освітнього середовища у початковій школі засобами образотворчого мистецтва з опорою на:

- усвідомлення сучасних підходів до викладання предметів освітньої галузі «Мистецтво», використання інноваційних інтегративних педагогічних технологій на уроках мистецтва у школі.
  - засвоєння теоретичних і практичних знань і умінь про найбільш розповсюдженні матеріали, їх властивості;
  - оволодіння технологіями викладання Образотворчого мистецтва в початковій школі
- У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти здобувають компетентності:
- формування практичних умінь у художньо-творчій діяльності:
  - ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
  - ЗК4 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 3
  - ЗК5 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- ЗК6 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість оцінюваних робіт, дотримуючись принципів академічної доброчесності.
- СК2 Здатність до планування, моделювання, конструювання, проєктування, організації освітнього процесу в початковій школі.
- СК3 Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі.
- СК6 Здатність визначати мету та завдання освітнього процесу, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із запланованими.
- СК7 Здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів.
- СК8 Здатність до проведення формувального та підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів.
- СК15. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі на основі діяльнісного, компетентнісного підходів.
- СК16. Здатність до педагогічної взаємодії на засадах гуманізму, з орієнтацією на цінності демократичного суспільства.
- **Програмові результати навчання:**
- РН1 Використовувати фахову літературу та інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі початкової школи.
- РН3 Планувати роботу вчителя, а саме здійснювати: календарно-тематичне планування змісту освітніх галузей, поурочне планування, планування виховної роботи, планування професійного саморозвитку вчителя.
- РН6 Використовувати в освітньому процесі методика та систему теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.
- РН7 Проводити моніторинг якості навчальних досягнень, здійснювати контроль і оцінювання учнів початкової школи
- РН15 Розуміти мету, систему цінностей та завдання професійної діяльності вчителя, та усвідомлювати свою роль (місію) як педагога початкової освіти.
- РН21. Моделювати освітній процес із врахуванням індивідуальної траєкторії розвитку здобувачів освіти початкової школи.
- РН22. Здійснювати організацію освітнього процесу в початковій школі на основі компетентнісного підходу, використовувати методи, технології для розвитку компетенцій у молодших школярів, дотримуючись принципів академічної доброчесності.
-
- **Міждисциплінарні зв'язки.** У процесі викладання курсу використовуються міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами як «Вступ до спеціальності» пов'язана з курсами «Педагогіка», «Психологія (загальна, вікова, педагогічна)»

3.Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ЗАГАЛЬНОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 1. Образотворче мистецтво з методикою навчання – педагогічна наука

1. Мета, завдання та предмет курсу „Образотворче мистецтво з методикою навчання”.
2. Освітня галузь «Мистецтво» в початковій школі.

3. Предмет «Образотворче мистецтво» в початковій школі. Функції дитячої образотворчотворчості.

4. Художня специфіка дитячого малюнка.

Тема 2. Види образотворчого мистецтва.

1. Класифікація мистецтв Групи мистецтв.
2. Види та специфіка просторових мистецтв.
3. Жанри просторових мистецтв

2.1. Семінарське заняття Історія живопису. Види живопису за характером використання фарб. Види живопису за призначенням. Види живопису за тематикою зображення.

Тема 3. Методи навчання образотворчого мистецтва у початкових класах.

1. Поняття про методи навчання образотворчого мистецтва та їх класифікація
2. Зміст методів навчання образотворчого мистецтва за джерелом передачі та характером сприйняття інформації.
3. Зміст методів навчання образотворчого мистецтва за характером керівництва розумовою діяльністю учнів
4. Інтерактивні методи навчання образотворчого мистецтва.
5. Методи наукового дослідження в педагогіці мистецтва.

Тема 4. Дидактичні засоби навчання на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі (Практичне заняття)

1. Матеріали та інструменти в образотворчій діяльності молодших школярів.
2. Навчально-методичний комплект до уроків образотворчого мистецтва.
3. Демонстраційний матеріал до уроків образотворчого мистецтва.
4. ТЗН та сучасні технології навчання образотворчого мистецтва.

Тема 5. Зміст, форми та методи навчання молодших школярів образотворчої діяльності. Прийоми активізації образотворчості в 1-4-х класах. Періодизація дитячої образотворчої діяльності. Види образотворчої діяльності молодших школярів.

Тема 6 Урок образотворчого мистецтва у початкових класах. Контроль та оцінка навчальної діяльності учнів на уроці образотворчого мистецтва

1. Різновиди уроків образотворчої діяльності
  1. Урок - основна форма організації навчально-виховного процесу з образотворчого мистецтва в 1-4 класах.
  2. Типи уроків образотворчого мистецтва у початкових класах.
  3. Дидактична структура уроку образотворчого мистецтва. Етапи уроку образотворчого мистецтва та їх зміст.
  4. Зміст і дидактичні структури нетрадиційних уроків образотворчого мистецтва
  5. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності на уроці образотворчого мистецтва.
  6. Контроль та оцінка навчальних досягнень учнів початкових класів з образотворчого мистецтва.

6.1 Практичне заняття Структура уроку. Розробка уроку з образотворчого мистецтва

Тема 6. Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми „композиція”

1. Головні напрями і завдання художньої діяльності з питання „композиції” у початковій школі.

2. Систематизований обсяг програмових вимог до формування знань, умінь і уявлень молодших школярів з навчальної проблеми „композиція”.

3. Формування поняття про композицію та основні її закономірності і засоби.

4. Зміст і методика уроків тематичного малювання у початкових класах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 7. Практичне заняття. Малюнок як один із основних засобів зображення видимого світу. Історія малюнка. Види малюнків. Специфіка та характерні особливості кожного виду

Правила роботи з фарбами та олівцями.

7.1. Практичне заняття Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми „колір”

1. Головні напрямки роботи за навчальною проблемою „колір” в програмі „Образотворче мистецтво” для 1-4 класів.

2. Систематизований обсяг знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва стосовно навчальної проблеми „колір”.

3. Формування поняття про колір та його властивості у молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва.

5. Методика кольорового вирішення предметів умовно-плоскої та об’ємної форми у початкових класах.

7. Усвідомлення молодшими школярами ролі кольорових сполучень у декоративних роботах.

Кольорознавство. Поняття про колір та його властивості. Основні та похідні кольори. Хроматичні та ахроматичні кольори. Кольори на спектральному крузі. Теплі та холодні кольори. Створення та

Тема 8 Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми „композиція”

8.1. Практичне заняття. Композиція. Основні закони та правила композиції. Необхідність зв’язку та взаємодії узгодженості всіх елементів композиції. Прийоми композиції. Засоби композиції.

Створення ескізу сюжетної композиції на теми дитячих казок

8.2. Практичне заняття Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Правила зображення предметів з натури. Особливості зображення овочів і фруктів. Малювання квітів. Зображення предметів побуту. Композиція натюрморту. Створення натюрморту з квітів, фруктів, овочів та предметів побуту.

8.3. Практичне заняття Сюжетне малювання. Зображення на теми повсякденного життя. Бесіди за картиною. Ілюстрування літературних творів. Особливості сюжетного малювання у 1-4-х класах.

9. Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми „форма”

9.1 Практичне заняття. Зображення форм рослинного світу. Послідовність малювання листка, гілки. Малювання простих квітів у перспективі. Малювання дерев різних порід. Характерні ознаки дерев.

9.2. Практичне заняття. Зображення комах, птахів, тварин. Малювання в статиці і русі.

9.3. Практичне заняття. Зображення людини.

Тема 10. Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальних проблем „об’єм” і „простір”

1. Навчально-творчі завдання з ліплення у початкових класах.
2. Систематизований обсяг знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва стосовно проблем „об’єм” і „простір”.
3. Формування поняття про скульптуру і ліплення у молодших школярів.
4. Матеріали та приладдя для роботи з ліплення у початковій школі.
5. Способи і прийоми ліплення об’ємних виробів з глини і пластиліну.
6. Методика навчання ліплення у початкових класах.
7. Методика навчання передачі простору в дитячих роботах.

10.1. Практичне заняття. Ліплення тварин, декоративної пластини та двофігурної композиції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 10. Зміст і методика сприймання естетичних явищ дійсності і творів образотворчого мистецтва в 1-4 класах

1. Роль художнього сприймання в естетичному вихованні молодших школярів.
2. Зміст і завдання розділу „Сприймання” програми „Образотворче мистецтво” для 1-4 класів.
3. Систематизований обсяг знань, умінь і уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва стосовно навчальної проблеми „сприймання”.
4. Аналіз художніх творів різних жанрів на уроці образотворчого мистецтва в початкових класах.
5. Методика проведення уроків сприймання мистецтва у початкових класах.
6. Ведення мистецтвознавчих словників на уроці сприймання мистецтва.

Тема 11. Зміст і методика позакласної, позаурочної та позашкільної роботи з образотворчого мистецтва з молодшими школярами

1. Мета та основні завдання естетичного виховання у позаурочній, позакласній роботі та позашкільних навчальних закладах.
2. Принципи організації позаурочної, позакласної та позашкільної освіти з образотворчого мистецтва.
3. Позаурочна робота з образотворчого мистецтва у початкових класах.
4. Позакласна робота з образотворчого мистецтва з учнями молодшого шкільного віку.
5. Позашкільна освіта художньо-естетичного спрямування учнів початкової школи.

Тема 16. Оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з образотворчої діяльності

1. Структура готовності молодшого школяра до образотворчої діяльності.
2. Критерії оцінювання дитячих робіт.
3. Технології образотворчої діяльності в початковій школі.
4. Художні техніки образотворчої діяльності молодших школярів.

4. Структура навчальної дисципліни

№	Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин			
		всього	лекції	практи	сам роб
<u>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1</u> ЗАГАЛЬНОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ					
1	Вступ.Образотворче мистецтво з методикою навчання – педагогічна наука. Освітня галузь «Мистецтво» в початковій школі Предмет «Образотворче мистецтво» в початковій школі.	4	2		2
2	Види образотворчого мистецтва в початковій школі.	8	2		4
2.1	Історія живопису. Види живопису за характером використання фарб. Види живопису за призначенням. Види живопису за тематикою зображення.			2с	
3	Методи навчання образотворчого мистецтва у початкових класах.	4	2		
4	Дидактичні засоби навчання на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі Технології образотворчої діяльності в початковій школі. Матеріали та інструменти в образотворчій діяльності молодших школярів.	4		2	
5	Зміст, форми та методи навчання молодших школярів образотворчої діяльності Прийоми активізації образотворчості в 1-4-х класах. Періодизація дитячої образотворчої діяльності. Види образотворчої діяльності молодших школярів.	4	2		
6	Урок образотворчого мистецтва у початкових класах. Оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з образотворчої діяльності Структура готовності молодшого школяра до образотворчої діяльності. Критерії оцінювання дитячих робіт.	6	2		
6.1	Структура уроку. Розробка уроку з образотворчого мистецтва			2	
<u>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.</u> ОРГАНІЗАЦІЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ					
7	Малюнок як один із основних засобів зображення видимого світу. Історія малюнка. Види малюнків. Специфіка та характерні особливості кожного виду Робота з фарбами.			2	2
7.1	Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми „колір Кольорознавство. Поняття про колір та його властивості. Основні та похідні кольори. Хроматичні та ахроматичні кольори. Кольори на спектральному крузі. Теплі та холодні кольори			2	

8	Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми „композиція”				2
8.1	Композиція. Основні закони та правила композиції. Необхідність зв'язку та взаємодії узгодженості всіх елементів композиції. Прийоми композиції. Засоби композиції. Створення живописної композиції			2	4
8.2	Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Правила зображення предметів з натури. Особливості зображення овочів і фруктів. Малювання квітів. Зображення предметів побуту. Композиція натюрморту.			2	4
8.3	Сюжетне малювання. Зображення на теми повсякденного життя. Бесіди за картиною. Ілюстрування літературних творів. Особливості сюжетного малювання у 1-4-х класах.			2	4
9	Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми „форма”	6	2		2
9.1	Зображення форм рослинного світу. Послідовність малювання листка, гілки. Малювання простих квітів у перспективі. Малювання дерев різних порід. Характерні ознаки дерев.			2	2
9.2	Зображення комах, птахів, тварин. Малювання в статиці і русі.	12		1	6
9.3	Зображення людини.			1	2
10.	Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальних проблем „об'єм” і „простір”	5		1	2
10.1	Ліплення тварин, декоративної пластини та двофігурної композиції.			2	4
11	Зміст і методика сприймання естетичних явищ дійсності і творів образотворчого мистецтва в 1-4 класах	6		1	
11.1	Український народний декоративний розпис. Орнаментальні мотиви настінного розпису. Методика проведення занять у закладах початкової освіти. Виконання листівки в стилі петриківського розпису		1	2	4
11.2	Опішнянська кераміка. Історія опішнянської кераміки кераміки. Елементи та кольори кераміки. Компонування елементів опішнянської кераміки на площині. Методика малювання гончарних виробів за мотивами опішнянської кераміки. Виконання зразків на площинних формах посуду за мотивами опішнянського розпису.			2	4
12	Зміст і методика позакласної, позаурочної та позашкільної роботи з образотворчого мистецтва з молодшими школярами	6	1		

	Гурткова робота. Гурткова робота з образотворчої діяльності в закладі початкової освіти. План роботи гуртка. Принципи організації гурткової роботи в різних класах.			1	4
13	Контроль знань за модулем 2	4			
	Разом :	44	14	30	
	Усього годин	90	14	30	46

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ		
1.	Образотворче мистецтво з методикою навчання – педагогічна наука	2
2.	Методи навчання образотворчого мистецтва у початкових класах	2
3.	Дидактичні засоби навчання на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі	2
4.	Урок образотворчого мистецтва у початкових класах.	2
5.	Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми „композиція”	1
6.	Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми „форма”	1
7.	Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми „колір”	1
8.	Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальних проблем „об’єм” і „простір” <i>Контроль знань за модулем 1</i>	1
	Разом модуль 1:	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ		
1.	Зміст і методика сприймання естетичних явищ дійсності і творів образотворчого мистецтва в 1-4 класах.	1
2.	Зміст і методика позакласної, позаурочної та позашкільної роботи з образотворчого мистецтва з молодшими школярами	1
	Разом модуль 2:	2
	Усього годин	14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ		
1.	Історія живопису. Види живопису за характером використання фарб. Види живопису за призначенням. Види живопису за тематикою зображення.	2
2.	Малюнок як один із основних засобів зображення видимого світу. Історія малюнка. Види малюнків. Специфіка та характерні особливості кожного виду	2
3.	Зображення форм рослинного світу. Послідовність малювання листка, гілки.	2

	Малювання простих квітів у перспективі. Малювання дерев різних порід. Характерні ознаки дерев.	
4.	Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Правила зображення предметів з натури. Особливості зображення овочів і фруктів. Малювання квітів. Зображення предметів побуту. Композиція натюрморту.	2
5.	Композиція. Основні закони та правила композиції. Необхідність зв'язку та взаємодії узгодженості всіх елементів композиції. Прийоми композиції. Засоби композиції.	2
6.	Сюжетне малювання. Зображення на теми повсякденного життя. Бесіди за картиною. Ілюстрування літературних творів. Особливості сюжетного малювання у 1-4-х класах.	2
7.	Кольорознавство. Поняття про колір та його властивості. Основні та похідні кольори. Хроматичні та ахроматичні кольори. Кольори на спектральному крузі. Теплі та холодні кольори.	2
8.		1
	Разом модуль 1:	15
<u>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ</u>		
9.	Український народний декоративний розпис. Орнаментальні мотиви настінного розпису. Методика проведення занять у закладах початкової освіти. Виконання орнаменту з народними мотивами.	2
10.	Гурткова робота. Гурткова робота з образотворчої діяльності в закладі початкової освіти. План роботи гуртка. Принципи організації гурткової роботи в різних класах.	
11.	Історія петриківського розпису. Елементи та кольори петриківського розпису. Техніка перехідного мазка. Послідовність виконання елементів петриківського розпису. Методика малювання виробів за мотивами петриківського розпису.	2
12.	Опішнянська кераміка. Історія опішнянської кераміки. Елементи та кольори кераміки. Компонування елементів опішнянської кераміки на площині. Методика малювання гончарних виробів за мотивами опішнянської кераміки. Виконання зразків на площинних формах посуду за мотивами опішнянського розпису.	2
13.	Види аплікацій. Прийоми вирізування та наклеювання елементів декоративної аплікації за мотивами українського ужиткового мистецтва на тему: "Букет", "Вазон", "Дерево життя". Методика виконання декоративної аплікації за мотивами українського ужиткового мистецтва.	2
14.	Витинанка. Історія витинанки. Види витинанок. Способи вирізування. Методика проведення занять у закладі початкової освіти.	2
15.	Види скульптури. Ліплення тварини, людини, пташки. Методика ліплення конструктивним, пластичним та комбінованим способом у початковій школі.	2
16.	Інноваційні техніки. Види інноваційних технік. Методика використання інноваційних технік та матеріалів у малюванні, ліпленні та аплікації.	1
	Разом модуль 2:	15
	Усього годин	30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ		
1.	Пейзажний жанр. Процес малювання дерева з натури. Правила малювання пейзажу. Передача плановості пейзажу. Особливості малювання природи у початкових класах. Підібрати репродукції творів художників в жанрі пейзаж та видах мистецтва	4
2.	Анімалістичний жанр. Зображення звірів в анфас і профіль в статиці. Зображення птахів у польоті. Малювання звірів в динаміці. Особливості малювання тварин у закладі початкової освіти. Підібрати репродукції творів художників в жанрі анімалістика та видах мистецтва	4
3.	Зображення форм тваринного світу. Особливості зображення птахів та риб. Послідовність малювання звірів.	4
4.	Побутовий жанр. Правила малювання транспорту. Процес зображення музичних інструментів. Особливості малювання предметів побуту в початковій школі.	4
5.	Портретний жанр. Послідовність малювання постаті людини в статиці. Послідовність малювання людини в динаміці. Особливості малювання людини у 1-4-х класах.	4
6.	Малювання людини. Правила пропорційного зображення людини. Послідовність малювання голови людини. Малювання голови людини в анфас і профіль.	4
7.	Архітектура. Види архітектурних споруд. Методика створення архітектурних споруд у техніці ліплення або живопису. Художнє конструювання. Методика організації конструктивної діяльності у закладі початкової освіти.	4
8.	Стилі образотворчого мистецтва. Особливості та характерні ознаки. <i>Контроль знань за модулем 1</i>	4
Разом модуль 1:		32
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ		
9.	Українське декоративно-ужиткове мистецтво. Методика ознайомлення здобувачів початкової освіти із зразками декоративно-прикладного мистецтва.	2
10.	Вишивка. Історія української вишивки. Техніки виконання вишивок. Типологія вишитих виробів. Методика проведення занять у 1-4-х класах.	2
11.	Дерев'яна іграшка. Яворівська іграшка. Історія та класифікація яворівських іграшок. Елементи та кольори яворівської іграшки. Методика навчання малювання за мотивами яворівської іграшки.	2
12.	Опішнянська кераміка. Історія опішнянської кераміки. Елементи та кольори опішнянської кераміки. Компонування елементів кераміки на площині. Методика малювання гончарних виробів за мотивами опішнянської кераміки.	2
13.	Писанкарство. Історія писанкарства. Типологія писанок. Значення кольорів та елементів. Методика проведення занять у початковій школі.	2
14.	Художнє ткацтво та килимарство. Історія виникнення ткацтва та килимарства. Типологія тканих виробів одягового та інтер'єрного призначення. Методика проведення занять у закладі початкової освіти.	2
16.	Художнє плетіння. Історія виникнення. Види плетіння. Типологія виробів. Методика проведення занять у початковій школі. <i>Контроль знань за модулем 2</i>	2
Разом модуль 2:		14

Індивідуальне завдання

Критерії оцінювання:

	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	2
	Складання плану реферату	2
	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	3
	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	3
	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	5
	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел).	5
	Разом	20

Індивідуальне завдання

Орієнтовна тематика досліджень з навчальної дисципліни
«Образотворче мистецтво з методикою викладання»

1. Розвиток здатності до сприймання, розуміння і створення художніх образів молодшими школярами на уроках образотворчого мистецтва.
2. Засоби активізації навчально-творчої діяльності на уроках образотворчого мистецтва у початковій школі.
3. Стимулювання художньо-образного мислення учнів початкової школи на уроках образотворчого мистецтва у початковій школі.
4. Виховання елементарних світоглядних уявлень та ціннісних орієнтацій молодших школярів при ознайомленні з творами мистецтва.
5. Формування уявлень про неперервність розвитку мистецтва в процесі ознайомлення з мистецькою спадщиною на уроках візуального мистецтва.
6. Розвиток у молодших школярів особистісно-ціннісного ставлення до творів мистецтва у процесі ознайомлення з українським національним образотворчим мистецтвом.
7. Формування уміння молодших школярів розглядати художній образ як основу

образотворчого мистецтва.

8. Опанування молодшими школярами особливостей художньої мови живопису через твори мистецтва.

9. Основи художнього виховання учнів початкової школи в процесі вивчення найпоширеніших видів декоративно-прикладного мистецтва.

10. Розвиток сенсорної, емоційної та інтелектуальної сфер особистості молодших

школярів на уроках образотворчого мистецтва у початковій школі.

11. Розширення асоціативних уявлень, збагачення суб'єктивного світовідчуття учнів учнями початкової школи у комплексній творчій діяльності.

12. Виховання потреби у художньо-творчій самореалізації учнів початкової школи на уроках образотворчого мистецтва.

13. Методика навчання учнів виконувати пейзаж в різних техніках образотворчого мистецтва в молодшій школі.

14. Розвиток композиційних навичок при виконанні площинних композицій учнями початкової школи.

15. Розвиток здатності молодших школярів сприймати художньо-образне відображення світу у творах мистецтва.

16. Засвоєння учнями початкової школи значення різноманітних засобів виразності у створенні художнього образу.

17. Усвідомлення учнями початкової школи самобутності та своєрідності українського національного мистецтва у бесідах та позакласних заходах.

18. Розвиток уміння молодших школярів виражати свої емоції та естетичні переживання засобами живопису.

19. Формування уявлень молодших школярів про особливості образної мови різних видів мистецтва.

20. Методика навчання учнів виконувати натюрморт в різних техніках образотворчого мистецтва в молодшій школі.

21. Вивчення зразків народного мистецтва та розвиток уміння самостійно виконувати творчі роботи при ліпленні тварин учнями початкової школи.

22. Опанування школярами різноманітних засобів пластичної виразності на уроках ліплення у початковій школі.

23. Історія розвитку та становлення методики викладання образотворчого мистецтва.

24. Розширення художньо-естетичного досвіду та виховання ціннісних орієнтацій

молодших школярів при ознайомленні з мистецтвом народної іграшки.

25. Опанування засобів виразності та окремих елементів графічної мови – запорука успішної творчо-практичної діяльності молодших школярів.

26. Книжкова графіка - складова інтегрованого уроку в початковій школі.

27. Сюжетне малювання на уроках образотворчого мистецтва та розуміння учнями ідеї художнього твору.

28. Декоративний розпис та його місце в системі уроків образотворчого мистецтва

в початковій школі.

29. Формування національної свідомості школярів у процесі вивчення спадщини

українських художників (живопис, графіка, скульптура).

30. Українське національне образотворче мистецтво у бесідах та позакласних заходах.

8. Види контролю і система накопичення балів

Залік – 6-й семестр

Оцінювання знань студента проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- практичні/самостійні: 90% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 90
- індивідуальне завдання: 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Поточне тестування та самостійна робота										ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
Т 1-2	Т 3-4	Т 5-6	Т 7-8	МК1 Тест 5	Т 9-10	Т 11-12	Т 13-14	Т 15-16	МК2 тест 5	20	100
5	5	5	5	30	5	5	5	5	30		

Шкала оцінювання: національна та ECTS, критерії оцінювання змісту знань і умінь

(КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ. УМІНЬ І НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ)

100 – бальна шкала	ECTS	4-бальна шкала	Критерії оцінювання
0-34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	<i>FX</i>	<i>незадовільно</i>	орієнтується у змісті навчального матеріалу з образотворчого мистецтва з методикою викладання, не застосовує інформацію у відборі програмових завдань, мети та моделювання уроків з образотворчого мистецтва в початковій школі, не орієнтується в особливостях організації самостійної художньої діяльності, проявляє необізнаність у творах образотворчого мистецтва, сприйманні та оцінюванні учнівських робіт робіт.
35-49 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	<i>F</i>		
50-59			
60-64	<i>E</i>	<i>задовільно</i>	здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями, слабка орієнтація у змісті навчального матеріалу; репродуктивний підхід до моделювання уроку з образотворчого мистецтва в початковій школі; естетична непривабливість власної наочності; примітивність зображень; фрагментарність знань щодо особливостей образотворчої діяльності молодших школярів; не формулює особистісне ставлення до дитячої художньої творчості; сюжетно-описовий характер суджень щодо творів образотворчого мистецтва; сприймання та оцінювання учнівських робіт без урахування їх естетичних якостей.
65-69			
70-74	<i>D</i>		
75-79	<i>C</i>	<i>добре</i>	здобувач освіти добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією. Показує
80-84			
85-89	<i>B</i>		

			знання з окремих понять з навчальної дисципліни, обізнаність із змістом навчального матеріалу з образотворчої діяльності учнів початкової школи, метою та завданнями навчання з видів зображувальної діяльності; здійснює свідомий підхід до моделювання уроку з образотворчого мистецтва з використанням виражальних можливостей художніх технік та матеріалів у створенні художнього образу; допускає незначні помилки у підборі методів та прийомів навчання та зображення; показує знання вікових та психологічних особливостей образотворчої діяльності учнів початкової школи, виявляє вміння до оцінки результатів дитячої художньої творчості.
90-93	А	відмінно	здобувач освіти має гнучкі знання в межах вимог навчальної програми, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення. Показує сформовані базові знання та вміння з методики навчання образотворчому мистецтву. Усвідомлює поняття з образотворчого мистецтва та методики його навчання; використовує термінологію з образотворчого мистецтва; показує обізнаність із змістом, метою та завданнями навчання образотворчої діяльності учнів початкової школи, здійснює творчий підхід, до моделювання уроків з використанням виражальних можливостей художніх технік та матеріалів у створенні художнього образу, показує знання вікових та психологічних особливостей образотворчої діяльності учнів початкової школи, вміє здійснювати сприймання та оцінювання дитячих малюнків з усвідомленням їх художньо-естетичних якостей, врахування неповторності, щирості, емоційності дитячих суджень та малюнків при їх оцінюванні.
94-97			
98-100			

9. Рекомендована література

Основна

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво: навчальний посібник / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.
2. Антонович Є. А. Малюнок і живопис: навчальний посібник / Є. А. Антонович – К.: Вища школа, 1990. – 84 с.
3. Беличко Ю.В. Український живопис: сто вибраних творів / Ю.В. Беличко. – К.: Мистецтво, 1989. – 191 с.
4. Бурлака В.Г. Актуальне мистецтво на рубежі століть / В.Г. Бурлака // Пластичне мистецтво № 1. - 2008. – С. 10-17.
5. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво: навч.-метод. посіб. Ч. 1 / М. В. Гнатюк. – Івано-Франківськ : ЯРИНА, 2016. – 196 с. : іл.
6. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво. Методика навчання дітей молодшого віку: навч.- метод. посіб. Ч. 2. – Івано-Франківськ, 2017. – 246 с.: іл.
7. Державний стандарт початкової освіти https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59891/
8. Закон України «Про освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>
9. Закон України «Про повну загальну середню освіту» <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>
10. Кардашов В.М. Теорія та методика викладання образотворчого мистецтва. Навч. пос. – К.: Вид. Дім «Слово», 2007. -296 с.
11. Навчальні програми. 3 клас: методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу. – Харків: Вид. «Ранок», 2017. – 256 с.
12. Навчальні програми. 4 клас: методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу. – Харків: Вид. «Ранок», 2017. – 240 с.

13. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. – К.: ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. – 240 с.
14. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 1-2 клас <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>
15. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 3-4 клас. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf>
16. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти: навчальний посібник / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – К.: Вища школа, 2002. – 190 с.: іл.
17. Кириченко М.А. Український народний декоративний розпис: навчальний посібник / М.А. Кириченко. – К.: Знання – Прес, 2006. – 228с.
18. Коновець С. В. Образотворче мистецтво в початковій школі: Методичний посібник. – К.: Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, 2007. – 80 с.
19. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: навчальний посібник/ В.П.Котляр. – К.: Кондор, 2006. – 200 с.
20. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі : навч. посібник. / О. О. Красовська, – Львів.: «Новий Світ2000», 2020. – 292 с.
21. Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. Навч. пос. – К.: Вид. Дім «Слово», 2009. -172 с.
22. Малицька О. В. Образотворче мистецтво з методикою навчання : навч.-мет. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів напрямів підготовки 6.010102 Початкова освіта] / О. В. Малицька. – Бердянськ, 2016. – 346 с.
23. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі /Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, Е.В. Белкіна, І.В. Руденко. –Харків, 2006. -256 с.
24. Михайленко В.Є. Основи композиції: навчальний посібник/ В.Є. Михайленко. – К.: Каравела, 2004. – 304 с.
25. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін /Г.М. Падалка. –К.: Освіта України, 2008. -274 с.
26. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура : навчальний посібник / І. М. Туманов. – Львів: Аверс, 2010. – 496 с.
27. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення: навчальний посібник / М. Яремків. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – 112 с.

Додаткова:

1. Басанець Л.В. Художні техніки рисунка: навчальний посібник / Л.В. Басанець. – Одеса: ОДПІ, 2002 – 128 с.
2. Жердзицький В. Є. Живопис. Техніка і технологія: навчальний посібник / В. Є. Жердзицький. – Х.: Колорит, 2006. – 327 с.
3. Запаско Я.П. Декоративно-ужиткове мистецтво. Словник. Т.1/ Я.П. Запаско, І.В. Голод, В.І. Білик, Я.О. Кравченко, С.П. Лупій, В.Ф. Любченко, І.А. Мельник, О.О. Черновський, Р.Т. Шмагайло. – Львів: Афіша, 2000. – 364 с., - 316 іл.
4. Запаско Я.П. Декоративно-ужиткове мистецтво. Словник. Т.2 / Я.П. Запаско, І.В. Голод, В.І. Білик, Я.О. Кравченко, С.П. Лупій, В.Ф. Любченко, І.А. Мельник, О.О. Черновський, Р.Т. Шмагайло. – Львів: Афіша, 2000. – 400 с., - 279 іл.
5. Захарчук-Чугай Р. Народне декоративне мистецтво Українського Полісся. / Р.В. Захарчук-Чугай. – Л.: Інститут народознавства НАН України, 2007. – 336 с.
6. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. – К.: Либідь, 2005. – 280 с.
7. Красноголовець О. С. Основи скульптури: навчальний посібник / О. С. Красноголовець. – К.: Знання, 2008. – 171 с.
8. Мельник А.М. Український живопис ХХ – ІХ ст.: альбом / А.М. Мельник. – К.: Галерея, 2007. – 304 с.

9. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін /Г.М. Падалка. –К.: Освіта України, 2008. -274 с.
10. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: словник-довідник. / А.М. Пасічний. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 216 с.
11. Перепадя В.В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі: навчальний посібник/ В.В. Перепадя. – Львів: Палітра, 2003. – 288с.:іл.
12. Придатко Т.В. Мистецтво України 1991-2003 / Т.В. Придатко, З.В. Чегусова – К.: Мистецтво, 2003. – 256 с.
13. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін /О.П. Рудницька. –К.: АПН України, 1998. -183 с.
14. Селівачов М.Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика) / М.Р. Селівачов. – К.: ТОВ «Аспект – Поліграф», 2005. – 400 с., іл.
15. Фольта О. В. Основи художнього конструювання: навчальний посібник / О. В. Фольта, Р. І. Смолинський. – К.: Вища школа, 1996. – 196 с.; іл.
16. Чегусова З.В. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття: альбом-каталог / З.В. Чегусова. – К.: «Атлант ЮЕМСІ», 2002. – 511с.
17. Шахов В.І. Базова педагогічна освіта майбутнього вчителя: загально педагогічний аспект. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007. – 383 с.

11. Інформаційні ресурси

посилання на СЕЗН МУДЛі ВСП ЕПФК ЗНУ

<https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=910#section-0>

Інтернет-ресурси:

1. Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ столітті [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
2. <http://www.oko.kiev.ua> – архітектура і краєзнавство України;
3. <http://www.spadshina.com.ua> – українська спадщина;
4. <http://prostir.museum/> – музейний простір України;
5. <http://namu.kiev.ua/> – Національний художній музей України;
6. <http://www.mundm.kiev.ua/> – Національний музей українського мистецтва;
7. <http://www.derev.org.ua/index.html> – дерев'яні храми України;
8. <http://hutsul.museum/> – Національний центр мистецтва Гуцульщини і Покуття;
9. <http://www.artofukraine.com> – сучасне мистецтво українських художників;
10. http://www.louvre.fr/lv/commun/home_flash.jsp – Лувр (Париж, Франція);
11. <http://www.metmuseum.org> – Метрополітен (Нью-Йорк, США);
12. <http://www.hermitagemuseum.org/> – Ермітаж (Санкт-Петербург, Росія);
13. <http://www.khm.at/> – Музей історії мистецтва (Відень);
14. <http://staratel.com/> – напрямки живопису;
15. <http://www.abc-people.com/typework/paint/index.htm> – мистецтво живопису;
16. <http://artclassic.edu.ru/catalog.asp> – колекція “Світова художня культура”;
17. <http://www.artclass.lviv.ua> – журнал “Артклас”, статті про мистецтво.